

การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละคร ที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง

Strategies in Responses to Questions by Characters Representing Entertainment Industry Figures

มุกด พูลเกื้อ^{*1} และปณندا เลอเลิศยุติธรรม²

Mukul Poonkueh^{*1} and Pananda Lerlertyuttitham²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงในบริบทการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน โดยรวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาในการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจากละครที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในวงการบันเทิง ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามในการให้สัมภาษณ์ พบทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนัก ความรุนแรง กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการแสดงการถามกลับ กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม กลวิธีการแสดงความรู้สึกหรือประหลาดใจ กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม และกลวิธีการกล่าวโจมตี โดยการเลือกใช้กลวิธีขึ้นอยู่กับเจตนาในการสื่อสารของตัวละคร

^{*} Corresponding author, e-mail: mukul.p@ku.th

¹ นิสิตมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Graduate Student, Department of Applied Linguistics, Faculty of Humanities, Kasetsart University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² Assistant Professor, Faculty of Humanities, Kasetsart University

ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า “หน้า” หรือภาพลักษณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออาชีพในวงการบันเทิง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบริบทของการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวปรากฏอยู่ในสื่อบันเทิง การดำเนินเรื่องจึงมุ่งสร้างความสนุกสนานและเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ส่งผลให้ปรากฏกลวิธีทางภาษาที่เน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกมากกว่าการให้สัมภาษณ์ของบุคคลในวงการบันเทิงที่เน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกมากกว่าการให้สัมภาษณ์ของบุคคลในความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อเอื้อให้ผู้รับชมสามารถเข้าถึงตัวละครและเข้าใจมิติทางอารมณ์ของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา การให้สัมภาษณ์ ตัวละครในวงการบันเทิง ภาพลักษณ์

Abstract

This article aims to examine the linguistic strategies employed in responses to questions by characters portrayed as entertainment industry figures in media interview contexts. The data were collected from interview dialogues of such characters in television dramas related to the entertainment industry. The findings reveal nine linguistic strategies: mitigation, rejection of the question's presupposition, provision of additional information, apology, counter-questioning, refusal to answer, expression of doubt or surprise, acceptance of the question's presupposition, and verbal attack. The selection of these strategies depends on the characters' communicative intentions. The analysis also reflects the importance of “face” or public image in the entertainment industry. However, as these interviews are situated within entertainment media, the narrative emphasizes emotional expression and character development. Consequently, the linguistic strategies used tend to foreground emotions more than those found in real-

life interviews, enabling audiences to better understand the characters and their emotional dimensions.

Keywords: Linguistic Strategies Media Interviews Characters in the entertainment industry Image

บทนำ

สื่อบันเทิงเป็นสื่อที่ต้องพึ่งพาด้านความนิยมจากผู้รับชม ในปัจจุบันมีการแข่งขันในการผลิตสื่อบันเทิงเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้รับชมในหลากหลายรูปแบบ อินทาสีลรัตน์ตระกูล (2549, อ้างถึงใน พลอยพรรณ มาคะผล, 2558, หน้า 1) กล่าวว่าละครโทรทัศน์ถือเป็นสื่อบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมมาเป็นเวลายาวนานเนื่องจากเป็นรายการที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย และโดยธรรมชาติของละครก็จะมีเค้าโครงที่มาจากเรื่องจริงและเรื่องที่สมมติขึ้นมาเอง

การเล่าเรื่องผ่านบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละคร ตัวละครจะต้องตอบคำถามจากตัวละครที่รับบทเป็นผู้สื่อข่าวในประเด็นที่จะนำไปสู่เรื่องราวต่างๆ ซึ่งคำถามสามารถถูกถามหน้า เนื่องจากผู้สื่อข่าวไม่จำเป็นต้องอาศัยความนิยมจากสังคมในการประกอบอาชีพ จึงสามารถตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบจากอีกฝ่ายโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงภาพพจน์ หรือการคุกคามหน้า อีกทั้งในการที่เป็นการเล่าเรื่องในละคร คำถามจากตัวละครที่รับบทเป็นผู้สื่อข่าวจะมีความตรงไปตรงมา ซึ่งคุกคามหน้าผู้ตอบเป็นอย่างมาก เพื่อเล่าเรื่องราวในละคร ตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจึงต้องมีการใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามเพื่อไม่ให้ภาพลักษณ์เสียหาย ซึ่งจะมีผลต่อความนิยมจากคนในสังคม

การที่ตัวละครไม่ได้ให้คำตอบหรือข้อมูลต่อคำถามของผู้สื่อข่าวโดยตรงไปตรงมาอาจมีเหตุมาจากตัวละครจะต้องระมัดระวังในการตอบ เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน การตอบคำถามของตัวละครในการให้สัมภาษณ์ก็จำเป็นต้อง

ทำให้เกิดการเล่าเรื่องเพื่อดำเนินเรื่องต่อไป และทำให้ผู้รับชมเข้าใจถึงความคิดของตัวละครนั้น ๆ ด้วย เพื่อการเล่าเรื่อง และความสนุกสนานในละคร ซึ่งหากเปรียบเทียบกับ การตอบคำถามให้สัมภาษณ์ของบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง ไม่ใช่ตัวละครที่แต่งขึ้นในละคร จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทยในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ของ อ.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ จะพบว่าบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง ไม่ใช่ตัวละครที่แต่งขึ้น จะมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองเพียง 1 กลวิธีเท่านั้น คือ การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ ในขณะที่การตอบคำถามของตัวละครมีแนวโน้มที่จะปรากฏกลวิธีทางภาษาที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองที่หลากหลายได้มากกว่า ซึ่งล้วนเป็นการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจ และถึงแม้จะเป็นการตอบคำถามที่เสี่ยงคุกคามหน้าตนเอง แต่ก็สามารถทำให้เกิดภาพลักษณ์ของตัวละครได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นจุดที่ทำให้การให้สัมภาษณ์ของตัวละครในการให้สัมภาษณ์มีความน่าสนใจศึกษา

ดังนั้นในบทความนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาของตัวละครที่ใช้ในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว โดยมีคำถามการวิจัยว่า ตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจะมีการใช้กลวิธีทางภาษาใดบ้างในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว และกลวิธีทางภาษาต่างๆที่ปรากฏเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการสื่อสาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง ในการให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว

บททวนวรรณกรรม

งานศึกษาของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2559) แสดงให้เห็นว่าการตอบคำถามของดารา นักแสดงไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการรักษาหน้า โดยพบกลวิธีทางภาษา จำนวน 12 วิธี และนิยมใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงเพื่อลดการคุกคามหน้าของตนเอง ผลการศึกษานี้สะท้อนบทบาทของภาพลักษณ์ในฐานะปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเลือกใช้ภาษาในบริบทการให้สัมภาษณ์ของบุคคลจริงในวงการบันเทิง

ในทำนองเดียวกัน งานศึกษาของฐิติภา คูประเสริฐ (2560) ชี้ให้เห็นว่าบุคคลสาธารณะ โดยเฉพาะดารา มีการใช้กลวิธีความสุภาพเชิงลบ เพื่อปกป้องหน้าด้านลบ และรักษาความเป็นส่วนตัวเมื่อเผชิญคำถามเชิงขัดแย้งจากสื่อมวลชน

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาทั้งสองชิ้นดังกล่าวมุ่งศึกษาการใช้ภาษาในบริบทของบุคคลจริง ในขณะที่การตอบคำถามของตัวละครในละครซึ่งเป็นสื่อบันเทิงมีบริบทการสื่อสารที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละครมิได้มีเป้าหมายเพียงการรักษาภาพลักษณ์ หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีการเล่าเรื่องของละคร เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด และพัฒนาการของตัวละคร งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว

ในขณะที่งานศึกษาของดวงรัตน์ กะการดี และ เขมฤทัย บุญวรรณ (2563) พบว่ากลวิธีทางภาษาในวาทกรรมวิพากษ์ในรายการ “มาสเตอร์เชฟ จูเนียร์ ไทยแลนด์ ซีซั่น 2” และพบว่าการวิพากษ์จากคณะกรรมการในรายการ ปรากฏ 9 กลวิธี โดยกลวิธีที่คณะกรรมการใช้มากที่สุด การแสดงการถาม โดยคณะกรรมการแสดงคำถามเพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันได้ทบทวนและคิดตามในสิ่งที่คณะกรรมการได้กล่าวไป ซึ่งถือว่าเป็นกลวิธีที่สามารถทำให้ผู้เข้าแข่งขันยอมรับคำติชมและยอมรับถึงข้อผิดพลาดของตนเอง งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัจนกรรมอ้อม ซึ่งมีเจตนาแฝงให้เกิดการกระทำบางประการที่เกิดจากการตีความของผู้ฟัง ซึ่งหากเทียบกับงานวิจัยชิ้นนี้ซึ่งเป็นการศึกษาการตอบคำถามของตัวละครในละคร ซึ่งถึงแม้จะเป็นเรื่อง

ที่แท้จริง ไม่ใช่บุคคลจริง แต่ในการประพันธ์บทสนทนา ผู้แต่งบทย่อมมีการแต่งโดยอิงจากบทสนทนาจากบุคคลจริงเป็นพื้นฐานและแต่งเติมเสริมให้มีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น โดยตัวละครที่ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนย่อมมีเจตนาในการใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ในการตอบคำถามเช่นเดียวกัน หากแต่จะเป็นเจตนาในการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยตัวละครจะมีเจตนาในการใช้กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอตนเอง ดังนั้นด้วยเจตนาในการสื่อสารที่แตกต่างกันนี้จึงมีความเป็นไปได้ว่าผลการวิจัยการใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละคร จะมีความแตกต่างจากกลวิธีทางภาษาของบุคคลจริง เช่น คณะกรรมการในรายการ ดังนาวินิจฉัยของ ดวงรัตน์ และเชมฤทัย

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเรื่องหลักการความร่วมมือในการสนทนา

Grice (1975) กล่าวว่าในการสนทนาจะมีหลักการความร่วมมือในการสนทนา (Cooperative Principle) แต่อย่างไรก็ตาม ในการสนทนาอาจมีการละเมิดหลักการความร่วมมือในการสนทนาดังกล่าวได้ในหลากหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้สนทนา

แนวคิดเรื่องความสุภาพ

1. Brown and Levinson (1987) เสนอแนวคิดเรื่องหน้า โดย “หน้า” ประกอบด้วยหน้า 2 ด้าน ได้แก่ หน้าด้านบวก (Positive Face) หมายถึงความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม และหน้าด้านลบ (Negative Face) หมายถึงความต้องการเป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงหรือรุกรานโดยผู้อื่น

2. Chen (2001) เสนอแนวคิดเรื่องความสุภาพที่ผู้พูดต้องการลดการคุกคามหน้าตนเอง (Self Face-Threatening) ซึ่งเป็นความสุภาพที่แบ่งตามการเลือกใช้ของผู้พูด ซึ่งคำนึงในด้านความเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของตนเอง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลบทสนทนาจากละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลในวงการบันเทิง ตั้งแต่ปี 2555-2563 จำนวน 24 เรื่อง โดยคัดเลือกศึกษาเฉพาะบทสนทนาที่เป็นบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง
2. คัดเลือกข้อมูลบทสนทนาในบริบทของการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง จำนวน 70 บทสนทนา
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาบริบทการสื่อสารและเจตนาของตัวละคร โดยใช้แนวคิดเรื่องหลักการความร่วมมือในการสนทนาของ Grice (1975) และแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown และ Levinson (1987) และ Chen (2001) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา

ผลการวิจัย

กลวิธีทางภาษาในบทความนี้ หมายความว่า การเลือกใช้รูปแบบถ้อยคำ และวัจนกรรมของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงใช้ในการตอบคำถามของผู้สื่อข่าว ซึ่งสะท้อนเจตนาในการสื่อสารและการจัดการภาพลักษณ์ภายใต้บริบทของการให้สัมภาษณ์ในสื่อบันเทิง

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในการสนทนาบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละคร โดยวิเคราะห์จากภาษา เนื้อความของถ้อยคำ และใช้แนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ปรากฏกลวิธีทางภาษาจำนวน 9 กลวิธี ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง

การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงเป็นกลวิธีทางภาษารูปแบบหนึ่งที่ตัวละครเลือกใช้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ที่ตนเองกล่าวถึง

และใช้ในการลดความรุนแรงในการคุกคามหน้าของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถใช้เพื่อการลดความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเองได้

จากการศึกษาพบว่าการใช้ถ้อยคำลดความรุนแรงที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธีดังต่อไปนี้

1.1 การใช้คำแสดงความคิดเห็น

กลวิธีการใช้คำแสดงความคิดเห็นเป็นการกล่าวถ้อยคำที่เป็นความคิดเห็นหรือมุมมองความคิดของตัวละครผู้ตอบสัมภาษณ์ มักปรากฏรูปภาษาแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบ เช่น “ว่า” “เห็นว่า” “มีความเห็นว่า” “ควร” “ควรจะ” “น่าจะ” การเลือกใช้กลวิธีนี้จะช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงได้ เนื่องจากการแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครพูดนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของตนเองเท่านั้น ซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นโต้แย้งหรือปฏิเสธได้ ดังตัวอย่าง

พระพาย ดาราดาวรุ่งหน้าใหม่ที่กำลังมาแรง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวในประเด็นไปทานข้าวกับผู้ใหญ่ในวงการท่านหนึ่ง พร้อมกับน้องผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ในคลับไลฟส์ดμάตัวตาย จึงทำให้พระพายตกเป็นที่สงสัยของคนในสังคมว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้หญิงคนดังกล่าวมาตัวตายหรือไม่

ผู้สื่อข่าว: ไม่รู้จักแต่ทำไมมีภาพน้องพระพายถ่ายรูปกับน้องผู้หญิงคนนั้นหลุดออกมาละคะ? ดูสนิทสนมกันด้วยนะคะ

พระพาย: อ้อ เอ่อ.. พายก็จำไม่ได้เหมือนกันนะคะว่าพายไปถ่ายรูปกับน้องเขาตอนไหนเหมือนกันนะคะ แต่พายคิดว่าน้องเขาอาจจะไปแฟนคลับของพายแล้วก็ขึ้นขอบพาย ก็เลยมาขอถ่ายรูปเก็บเอาไว้แหละคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครมีการตอบคำถามโดยมีการใช้คำว่า “คิดว่า” เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยคถัดมาที่ว่า “น้องเขาอาจจะไปแฟนคลับของพายแล้วก็ขึ้นขอบพาย ก็เลยมาขอถ่ายรูปเก็บเอาไว้แหละคะ” เป็นเพียงความคิดเห็นของตนเองเท่านั้น

1.2 การใช้ถ้อยคำแสดงการคาดคะเน

กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ตัวละครใช้คำหรือถ้อยคำแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครตอบเป็นเพียงการคาดคะเนหรือคาดการณ์ล่วงหน้า โดยคำที่มักปรากฏในกลวิธีนี้ได้แก่ “อาจ” “อาจจะ” “คง” “คงจะ” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครพูดเป็นเพียงการคาดคะเนความเป็นไปได้เท่านั้น อาจเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ หรือเป็นสิ่งที่ตัวละครไม่ได้เป็นผู้กำหนด จึงไม่สามารถตอบรับหรือปฏิเสธ หรือให้คำตอบได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตินี้ ให้สัมภาษณ์ในงานเปิดตัวผลิตภัณฑ์โอลิเวีย ในฐานะพรีเซนเตอร์คนใหม่ หลังจากทีผลิตภัณฑ์โอลิเวียมีเพียงดาวเป็นพรีเซนเตอร์มานาน และผู้สื่อข่าวได้ถามถึงประเด็นข่าวซุบซิบว่าตินี้และเพ็ญดาวทะเลาะกัน

ผู้สื่อข่าว: แล้วได้ข่าวว่าตอนแรกต้องถ่ายคู่กับคุณเพ็ญดาวไม่ใช่หรือครับ แต่มีเรื่องทะเลาะกันกลางกองถ่าย จริงรึเปล่าครับ?

ตินี้: โอ้ย ไม่จริงค่ะ คือ พี่ดาวกับตินี้ไม่เคยทะเลาะกันเลยนะคะ ก็อาจจะ เป็นเรื่องเข้าใจผิดนะคะ พี่ดาวนะเป็นไอดอลของตินีนะคะ พี่ดาวยังแนะนำตินี้ตั้งหลายอย่างเลยคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครใช้คำว่า “อาจจะ” เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยคถัดมาที่ว่า “เป็นเรื่องเข้าใจผิด” เป็นเพียงการคาดคะเนเท่านั้น เนื่องจากเป็นข่าวซุบซิบที่เกิดจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ความคิดของตัวละครเอง ตัวละครจึงไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่าเป็นเรื่องเข้าใจผิด จึงมีการใช้คำว่า “อาจจะ” เสริมเพื่อลดความรุนแรงของคำตอบลง

2. การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม

การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม คือการที่ตัวละครใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเปลี่ยนสมมติฐานของคำถาม หรือปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม โดยสมมติฐานของคำถามจะปรากฏในคำถามปลายปิด เป็นสิ่งที่ผู้ถามตั้งสมมติฐานขึ้นแล้วจึงถามผู้ตอบว่าใช่หรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น คำถาม “คุณทะเลาะกับคุณ A หรือเปล่า” สมมติฐาน

ของคำถาม คือ “คุณทะเลาะกับคุณ A” ซึ่งคำตอบที่คำถามต้องการคือ สมมติฐานดังกล่าวจริงหรือไม่ การปฏิเสธสมมติฐานของคำถามจึงมักปรากฏในการตอบคำถามที่มีสมมติฐานที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ รวมไปถึงสมมติฐานของคำถามไม่ถูกต้อง ดังนั้นตัวละครจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถามเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้ในทันที อีกทั้งยังช่วยรักษาหน้าของตัวละครจากการเจอสมมติฐานของคำถามที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ กลวิธีในกลุ่มนี้จึงช่วยลดการคุกคามหน้าของตัวละครได้

จากการศึกษาพบว่าในกลุ่ม การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม ที่พบในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ของตัวละคร สามารถแบ่งกลวิธีออกเป็น 2 กลวิธี ดังต่อไปนี้

2.1 กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถามโดยตรง

กลวิธีนี้มีลักษณะของการใช้คำบอกปฏิเสธ “ไม่” เพื่อปฏิเสธสมมติฐานของคำถามอย่างตรงไปตรงมา ดังตัวอย่าง

กสินทร์ ดาราสาวที่กำลังมีข่าวเป็นมือที่สามในความสัมพันธ์ระหว่างปติมา (ดี) ดาราสาวรุ่นพี่ และอินทร์ สามิของปติมา ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวในงานแฟชั่นโชว์ที่กสินทร์และปติมาได้ออกงานร่วมกัน

ผู้สื่อข่าว: ได้คุยเรื่องข่าวกันบ้างมั๊ยคะ?

กสินทร์: ไม่ได้คุยเลยคะ เพราะว่ามันไม่มีอะไร

2.2 กลวิธีการใช้ถ้อยคำแก้ไขสมมติฐาน

กลวิธีนี้คือการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงข้ามกับสมมติฐานของคำถาม หรือไม่ตรงกับสมมติฐานของคำถาม เพื่อเปลี่ยนสมมติฐานของคำถาม ดังตัวอย่าง

กันตพล นักแสดงชายชื่อดัง ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในเรื่องที่มีคนจับสังเกตได้ว่าเหมือนจะมีความสัมพันธ์สนิทสนมเป็นพิเศษกับพรรณษา นักแสดงสาวหน้าใหม่ที่เพิ่งได้ร่วมงานเป็นครั้งแรก

ผู้สื่อข่าว: สรุปว่าเคยรู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก แล้วถือว่าเป็นการคบหาดูใจมั๊ยคะ?

กันตพล: ผมมองว่าขาเป็นน้องสาวคนนึงครับ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่า สมมติฐานของคำถามคือ ตัวละครและ
พรรณษาคบหาใจกัน หรืออีกความหมายหนึ่งคือมีความสัมพันธ์แบบคู่รักกัน
ตัวละครจึงได้ให้คำตอบว่า ตนเองมองว่าพรรณษาเป็นน้องสาว ซึ่งไม่ตรงกับ
สมมติฐานของคำถาม

3. กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม

การให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือการที่ตัวละครให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจาก
จุดประสงค์ของคำถามของผู้สื่อข่าว ซึ่งข้อมูลเพิ่มเติมที่เพิ่มเข้ามานั้นจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับ
วัตถุประสงค์ของคำถาม เป็นข้อมูลที่เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อขยายความให้คำตอบ
มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยไม่เป็นการพูดนอกเรื่องหรือนอกประเด็นคำถาม ดังตัวอย่าง

พระพาย ดาราดาวรุ่งหน้าใหม่ที่กำลังมาแรง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวใน
ประเด็นไปทานข้าวกับผู้ใหญ่ในวงการท่านหนึ่ง พร้อมกับน้องผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ใน
คลิปไลฟ์สดฆ่าตัวตาย จึงทำให้พระพายตกเป็นที่สงสัยของคนในสังคมว่ามีส่วน
เกี่ยวข้องทำให้ผู้หญิงคนดังกล่าวฆ่าตัวตายหรือไม่

ผู้สื่อข่าว: ตกลงน้องพระพายจะยืนยันว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้หรือคะ?

พระพาย: พายยืนยันนะค่ะว่าพายไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้นะค่ะ
แล้วก็น้องที่อยู่ในคลิปนั้น พายก็ไม่ได้รู้จักเลยคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครได้ให้คำตอบเพิ่มเติมนอกเหนือจาก
การตอบรับ โดยการใช้กลวิธีการแสดงรายละเอียดว่าตนเองไม่ได้รู้จักกับบุคคลที่ผู้ถาม
อ้างถึง เพื่อสนับสนุนการตอบรับสมมติฐานของคำถามที่ว่า ตนเองไม่ได้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายของผู้หญิงคนดังกล่าว ให้หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4. กลวิธีการขอโทษ

กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ตัวละครใช้ในการแสดงการรับผิดชอบต่อความผิดที่
ตนเองได้กระทำไป เพื่อแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีการสำนึกผิด
หรือเพื่อลดความรุนแรงของการกระทำของตนเองให้ดูเบาบางลง ดังตัวอย่าง

คริส ภรรยาของประเสริฐ และพีท ลูกชายของประเสริฐและคริส ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหลังจากให้ปากคำในคดีการถูกฆาตกรรมของประเสริฐ โดยคริสได้มาให้ปากคำใหม่ ยอมรับว่าเป็นผู้นำปืนของสามีไปขู่สามี จากที่เคยได้ให้ปากคำกับตำรวจในครั้งแรกว่าไม่ทราบเรื่องปืนของสามีที่หายไป และแสดงความสำนึกผิดด้วยการขอโทษ

ผู้สื่อข่าว: คุณคริสคะ คุณเอาปืนของคุณประเสริฐมาขู่คุณประเสริฐจริงหรือเปล่าคะ?

คริส: ใช่ค่ะ ฉันเป็นคนหยิบปืนของสามีมิดันจากลิ้นชักที่เขาเก็บปืนไว้จริงๆ ฉันต้องขอโทษด้วยนะคะ ที่ก่อนหน้านี้ฉันไม่ได้พูดความจริง ฉันกลัวทุกคนจะคิดว่า ฉันทำร้ายสามีตัวเอง

5. กลวิธีการแสดงการถามกลับ

กลวิธีการแสดงการถามกลับ คือการที่ตัวละครไม่ตอบคำถาม แต่ถามคำถามที่เป็นเรื่องเดียวกันนั้นกลับไป ดังตัวอย่าง

จิราวัฒน์ (จิ) นางเอกสาวดาวรุ่งพุ่งแรงที่กำลังมีข่าวฉาวว่าเป็นผู้ขบถชนตืดดี แฟนสาวของ สาธิต นายความชื่อดัง แต่ไม่รับผิดชอบ ผู้สื่อข่าวจึงได้มาสัมภาษณ์จี้เกี่ยวกับประเด็นข่าวฉาวที่เกิดขึ้น

ผู้สื่อข่าว: กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รู้สึกเสียใจบ้างมั๊ยคะ

จิ: ใครคะ? เมื่อกี้ใครถามจี้ว่ารู้สึกเสียใจเปล่า? ใครเป็นคนถามคะ?

ผู้สื่อข่าว: ถามเองค่ะ

จิ: แล้วถ้าเป็นพี่ รุ้วามีอุบัติเหตุเกิดขึ้น มีคนเสียชีวิต พี่จะรู้สึกยังไง? พี่จะเสียใจมั๊ยคะ?

ผู้สื่อข่าว: เสียใจคะ

จิ: จีก็เป็นคนไม่ต่างจากพี่ ทำไมถึงคิดว่าจีจะไม่รู้สึกเหมือนพี่คะ?

จากในตัวอย่างจะเห็นว่าตัวละครไม่ได้ให้คำตอบ แต่ใช้กลวิธีการถามกลับเพื่อสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจว่าตนเองก็เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคำถาม

6. กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม

กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม คือการที่ตัวละครแสดงการปฏิเสธที่จะให้คำตอบต่อคำถามของผู้สื่อข่าว โดยมีเหตุผลได้หลายประการ เช่น คาดว่าหากตนตอบคำถามไปอาจทำให้เสียหน้า หรือเกิดผลเสียด้านอื่นตามมา มักปรากฏคำว่า “ไม่ตอบ” “ขอไม่ตอบ” “ไม่ขอพูด” ในคำตอบ ดังตัวอย่าง

พิมพร นักแสดงสาวรุ่นใหญ่ แม่ของ เนยหวาน นักแสดงสาววัยรุ่นชื่อดัง ให้สัมภาษณ์ประเด็นเนยหวานคลอดลูกกลางกองถ่าย เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าประวัติศาสตร์ซ้ำรอย

ผู้สื่อข่าว: พี่พิมคะ ขอถามหน่อยนะคะ ตกลงใครเป็นพ่อของเด็กคะ?

ผู้สื่อข่าว: เป็นคนในกองหัวใจสองรักหรือคนอื่นคะ?

ผู้สื่อข่าว: หรือว่าคบหลายคนเลยตอบไม่ได้ครับ?

พิมพร: พี่ยังไม่พร้อมจะให้สัมภาษณ์คะ พี่ขอตัวก่อนนะคะ

7. กลวิธีการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ

การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ คือการที่ตัวละครใช้ถ้อยคำแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่อยู่ในคำถาม เพื่อเป็นการแสดงออกว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในคำถามดังกล่าว ในคำตอบของกลวิธีนี้มักปรากฏคำว่า “สงสัย” “ประหลาดใจ” “งง” หรือคำอุทานแสดงความประหลาดใจ “อ้าว” ดังตัวอย่าง

โบว์ นักแสดงสาววัยรุ่น ให้สัมภาษณ์เรื่องละครเรื่องใหม่ที่ตนแสดง และผู้สื่อข่าวได้ถามถึงประเด็นข่าวซุบซิบว่า พิมมา นักแสดงสาวชื่อดังผู้เป็นรุ่นพี่ในวงการ ไม่ชอบโบว์

ผู้สื่อข่าว: แต่พอมีกระแสข่าวว่าน้องโบว์รับเล่นละครเรื่องนี้ ทำให้คุณพิมมาเปลี่ยนใจ จะไม่รับเล่นละครเรื่องนี้ด้วย จริงรึเปล่าคะ?

โบว์: มีเรื่องแบบนี้ด้วยหรือคะ? ไม่จริงเลยคะ โบว์กับพี่มาเนียไม่เคยมีปัญหอะไรกันเลยนะคะ ที่สำคัญ โบว์เป็นใคร พี่มาเขาเป็นใคร พี่มาคง ไม่ยกเลิกเพราะโบว์ จริงมั๊ยคะ?

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครใช้กลวิธีการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ โดยใช้ประโยคคำถาม 'มีเรื่องแบบนี้ด้วยหรือคะ?' เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองไม่เคยทราบเหตุการณ์ในคำถามมาก่อน และเพื่อสื่อความว่าเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ใช่เรื่องปกติวิสัยที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีผู้ถามถึงเหตุการณ์ดังกล่าว ตัวละครจึงแสดงความประหลาดใจ

8. กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม

การยอมรับสมมติฐานของคำถาม คือการที่ตัวละครยอมรับหรือแสดงความเห็นด้วยกับสมมติฐานของคำถาม ซึ่งหากมองตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Chen จะถือว่าเป็นการทำให้ตัวละครเสียหน้า แต่กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจตัวละครได้ทันที และเนื่องด้วยการใช้กลวิธียอมรับสมมติฐานมักจะทำให้ตัวละครถูกคุกคามหน้า การใช้กลวิธียอมรับสมมติฐานของคำถามจึงมักปรากฏขึ้นร่วมกับการใช้กลวิธีทางภาษารูปแบบอื่นที่มาช่วยรักษาหน้าของตัวละครได้ โดยการตอบของกลวิธีนี้มักปรากฏคำแสดงการยอมรับ “ใช่” ดังตัวอย่าง

คริส ภรรยาของประเสริฐ และพีท ลูกชายของประเสริฐและคริส ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหลังจากให้ปากคำในคดีการถูกละเมิดของประเสริฐ

ผู้สื่อข่าว: คุณคริสคะ คุณเอาปิ่นของคุณประเสริฐมาชูปคุณประเสริฐจริงหรือเปล่าคะ?

คริส: ใช่คะ ฉันเป็นคนหยาบป็นของสามีดิฉันจากลิ้นชักที่เขาเก็บไว้จริงๆ ฉันต้องขอโทษด้วยนะคะ ที่ก่อนหน้านี้ฉันไม่ได้พูดความจริง ฉันกลัวทุกคนจะคิดว่า ฉันทำร้ายสามีตัวเอง

9. การกล่าวโจมตี

การกล่าวโจมตีคือการที่ตัวละคร ตอบคำถามโดยเนื้อหาของคำตอบมี การโจมตีผู้ถาม หรือตัวละครอื่น สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธี ดังต่อไปนี้

9.1 กลวิธีการโจมตีโดยตรง

กลวิธีนี้คือกลวิธีการที่ตัวละครกล่าวถึงการกระทำผิดของตัวละครอื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่อาจทำให้ภาพลักษณ์ของอีกฝ่ายเสียหายได้ ดังตัวอย่าง

ดาว ถูกผู้สื่อข่าวตกรูมสัมภาษณ์ เรื่องดาวลงรูปในไอจีเหมือนโดน ทำร้ายร่างกาย

ผู้สื่อข่าว: รูปที่ลงในไอจีเมื่อคืน เกิดอะไรขึ้นคะ? เห็นมีคนบอกว่าเป็น ฝีมือคุณทาวิน จริงรีเปล่าคะ?

ดาว: ใช่ค่ะ

ผู้สื่อข่าว: แล้วเขาจะทำยังงี้ทำไมล่ะคะ?

ดาว: พี่ๆทุกคน จารูปดาวกับแม็กซ์ได้ใช่ไหมคะ? นั่นล่ะคะ ฝีมือของทาวิน เขาต้องการที่จะดิสเครดิตดาวคะ คือจริงๆแล้วดาวแค่ขึ้นไปเอาของฝากแค่นั้นเองอะ แต่วิน เขาให้คนมาถ่ายรูป แล้วก็ปล่อยรูปดาว

ผู้สื่อข่าว: แปลว่าเรื่องนี้ต้องมีคนอยู่เบื้องหลังใช่ไหมคะ?

ดาว: ใช่ค่ะ คือวินเขาไม่พอใจ ที่ดาวไปไวยวาย เพราะว่าในรูปมันไม่เป็น ความจริงโงะ ดาวก็ขอให้เขาออกมาแก้ข่าวให้ดาวหน่อย เขาก็ไม่ยอม เราก็ตะเลาะ กันนะคะ ก็มีปากเสียง แต่สุดท้าย... เขาเลยไม่ลงมือกับดาว

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ตัวละครมีการกล่าวถึงการกระทำของตัวละครที่ ชื่อทาวิน ว่ามีการปล่อยรูปตนขึ้นห้องไปกับผู้ชาย เพื่อสร้างความเสียหายให้ตน และมีการทำร้ายร่างกายตัวละคร ซึ่งเป็นการกระทำผิด และส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบต่อ ตัวละครอื่น

9.2 กลวิธีการโจมตีโดยอ้อม

การตอบคำถามที่แฝงนัยยะโจมตีตัวละครอื่น คือการที่ตัวละครให้คำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของคำถาม แต่ในเนื้อหาของคำตอบนั้นมีการแฝงนัยยะเป็นการโจมตีตัวละครอื่น ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นผู้ที่อยู่ในบริบทการสัมภาษณ์เดียวกัน หรือให้สัมภาษณ์พร้อมกันอยู่ โดยสามารถปรากฏในรูปแบบที่ตัวละครใช้ถ้อยคำโจมตีตัวละครอื่น แต่แฝงเป็นนัยในการตอบคำถาม กล่าวคือมีการให้คำตอบต่อคำถามตามจุดประสงค์ของคำถาม แต่ในเนื้อหาของคำตอบนั้นมีการแฝงการเสียดสีหรือต่อว่าบุคคลอื่นอยู่ ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นผู้ที่อยู่ในบริบทการสัมภาษณ์เดียวกัน หรือให้สัมภาษณ์พร้อมกันอยู่ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในด้านลบให้กับตัวละครอื่น ดังตัวอย่าง

จี และ พิม นักแสดงสาวสองท่านที่ไม่ถูกกัน ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการร่วมแสดงละครเรื่องใหม่

ผู้สื่อข่าว: บทบาทเรื่องนี้มีความแตกต่างจากเรื่องที่แล้ว ๆ มาของน้องจียังไงบ้างคะ?

จี: เรื่องนี้เป็นละครย้อนยุคเรื่องแรกของจีค่ะ จีรับบทเป็นหญิงสูงศักดิ์ที่...

พิม: ที่มาแย่งคนรักของพิมค่ะ บทนี้เนี่ยนะคะ ไกลตัวน้องจีมาก ๆ เลยค่ะคะ (มองหน้าจี) พิมหมายถึงว่าไกลตัวในความเป็นไฮโซนะคะ ไม่ใช่ว่าไกลตัวเพราะเป็นผู้ดีจอมลวงโลก

จี: เรื่องนี้ก็เข้าทางที่พิมมากเลยนะคะ บทแค้นอาฆาตข้ามภพข้ามชาติที่พิมถนัดเลยนะคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละคร ทั้ง 2 ตัวละครตอบคำถาม แต่คำตอบก็มีการเสียดสีซึ่งกันและกัน โดยเช่น การที่พิมตอบว่าตัวละครที่จีได้รับบทบาทเป็นผู้ดีจอมลวงโลก ซึ่งมีความใกล้เคียงกับจี เพื่อเสียดสีจีว่าเป็นผู้ดีจอมลวงโลก หรือการที่จีตอบว่าบทบาทที่พิมได้รับเป็นบทอาฆาตแค้นซึ่งเป็นบทบาทที่พิมถนัด เพื่อเสียดสีว่าพิมเป็นคนมีนิสัยอาฆาตแค้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบกลวิธีทางภาษาที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามต่อผู้สื่อข่าวทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ 1.กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง 2.กลวิธีปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม 3.กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม 4.กลวิธีการขอโทษ 5.กลวิธีการแสดงการถามกลับ 6.กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม 7.กลวิธีการแสดงความรู้สึกหรือประหลาดใจ 8.กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม และ 9.กลวิธีการกล่าวโจมตี และเมื่อพิจารณาหน้าที่ของกลวิธีทางภาษาทั้ง 9 กลวิธีข้างต้น พบว่าตัวละครใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าว 5 หน้าที่ ได้แก่ 1. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อรักษาหน้าตนเอง 2. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อหรือคล้อยตาม 3. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้ในทันที 4. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อนำเสนอตนเอง และ 5. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้ตัวละครอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงมีการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาหลากหลายในการตอบคำถาม โดยกลวิธีที่ปรากฏเด่นชัดคือกลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม ซึ่งมักถูกใช้ในกรณีที่คำถามมีนัยเชิงลบหรือก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับตัวละคร กลวิธีดังกล่าวจึงทำหน้าที่ในการลดทอนหรือหลีกเลี่ยงประเด็นที่อาจนำไปสู่การตีความในทางลบ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวละครมักใช้กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมควบคู่กับกลวิธีหลัก เช่น การปฏิเสธหรือการยอมรับสมมติฐานของคำถาม เพื่อเสริมความชัดเจนของคำตอบ ทำให้การสื่อสารมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของดวงรัตน์ กะการดีและเชมฤทัย บุญวรรณ (2563) พบว่ามีกลวิธีทางภาษาบางประการที่สอดคล้องกัน เช่น กลวิธีการแสดงความรู้สึกประหลาดใจ และกลวิธีการแสดงการถามกลับ อย่างไรก็ตาม

ความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่เจตนาและบริบทของการใช้ กล่าวคือ ในงานวิจัยดังกล่าว การแสดงความประหลาดใจถูกใช้เพื่อสื่อว่าผลลัพธ์หรือเหตุการณ์นั้นเกินความคาดหมายของผู้พูด ขณะที่ในการศึกษานี้ ตัวละครใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานในคำถามไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยปกติและตนไม่ได้รับรู้มาก่อน ส่วนกลวิธีการแสดงคำถาม แม้จะปรากฏในทั้งสองงานวิจัย แต่มีความแตกต่างในเชิงหน้าที่ โดยในบริบทของรายการวิจารณ์อาหาร กลวิธีดังกล่าวถูกใช้เพื่อชี้ให้ผู้ฟังคล้อยตามการประเมินของผู้พูด ในขณะที่ตัวละครในละครใช้คำถามกลับเพื่อชี้ว่าการตีความของผู้รับสาร ทั้งในระดับผู้สื่อข่าวและผู้ชม

ข้อค้นพบสำคัญของการศึกษานี้คือ การใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละครมีลักษณะเน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเด่นชัด ซึ่งแตกต่างจากการใช้ภาษาในการตอบคำถามของบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง เนื่องจากบริบทของละครเป็นสื่อบันเทิงที่มุ่งสร้างความเข้าใจในตัวละครและความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง การตอบคำถามจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการให้ข้อมูล แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการเปิดเผยอารมณ์ ความคิด และพัฒนาการของตัวละคร ส่งผลให้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีความเข้มข้นทางอารมณ์และมีลักษณะเปิดเผยมากกว่าการสื่อสารในสถานการณ์จริง

ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับการเปรียบเทียบกับงานวิจัยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2553) ซึ่งศึกษาวิธีการตอบคำถามและการรักษาหน้าในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทย โดยพบว่าบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริงมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีทางภาษาที่อาจส่งผลเชิงลบต่อการรับรู้ของสาธารณชน และปรากฏกลวิธีที่เสี่ยงต่อการสร้างผลกระทบในทางลบในสัดส่วนที่น้อยมาก อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้กลับพบว่าตัวละครสามารถใช้กลวิธีทางภาษาบางประการที่มีลักษณะรุนแรงหรือเสี่ยงต่อการสร้างความไม่พึงประสงค์ได้มากกว่า เช่น การกล่าว

โจมตี ทั้งนี้เนื่องจากการตอบคำถามในบริบทของละครเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินเรื่อง มิได้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบุคคลจริงโดยตรง

ดังนั้น การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละครจึงมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของสื่อบันเทิง กล่าวคือ มุ่งเน้นการทำให้ผู้ชมเข้าใจตัวละคร เห็นถึงมิติทางอารมณ์ และติดตามพัฒนาการของเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง มากกว่าการรักษาภาพลักษณ์ในเชิงสังคมแบบที่พบในบุคคลจริงในวงการบันเทิง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า ภาษาในละครมิได้เป็นเพียงภาษาสมมติ แต่เป็นการสะท้อนรูปแบบการสื่อสารในสังคมจริง แสดงให้เห็นการใช้กลวิธีทางภาษาอย่างมีแบบแผนเพื่อสร้างตัวตนและภาพลักษณ์ของตัวละคร ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่มีคุณค่าในด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ สื่อศึกษาวรรณกรรม และละครเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถเป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในการตอบคำถามให้สัมพันธ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงในละคร อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าการตอบคำถามในการให้สัมภาษณ์ของตัวละครเป็นกลไกสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของตัวละคร ซึ่งช่วยขยายความเข้าใจเรื่องการสร้างตัวตนทางภาษา (linguistic identity) และการสร้างภาพลักษณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์เชิงวัจนปฏิบัติ เน้นบริบทที่ผู้พูดเผชิญแรงกดดันจากสื่อมวลชน ซึ่งเป็นบริบทที่ท้าทายต่อการรักษาหน้า จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงที่ปรากฏในการตอบคำถามในบริบทการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน และเห็นได้ถึงภาพแทนความเป็นบุคคลในวงการบันเทิงที่สื่อบันเทิงมองและนำเสนอออกมาผ่านละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวงการบันเทิง

ผลการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัยชิ้นนี้ยืนยันและขยายผลจากงานวิจัยเดิมที่ศึกษาการใช้ภาษาในการให้สัมภาษณ์ของบุคคลจริง และมีการต่อยอดในการอธิบายความแตกต่างเชิงบริบท โดยพบว่ากลวิธีที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้า ปรากฏมากขึ้นในบริบทของตัวละคร

ชี้ให้เห็นบทบาทของบริบทและเจตนาในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดมุมมองใหม่ในการศึกษาภาษาในสื่อบันเทิง โดยการใช้กรอบแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการวิเคราะห์บทสนทนาในละคร ทำให้แสดงศักยภาพของข้อมูลจากในละครในการเป็นแหล่งข้อมูลทางภาษาที่มีคุณค่าเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- จิตติภา คูประเสริฐ. (2560). กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ของบุคคลสาธารณะในการตอบคำถามของสื่อมวลชน: กรณีความขัดแย้ง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1198/1/56202802.pdf>.
- ดวงรัตน์ กะการดี และ เขมฤทัย บุญวรรณ. (2563). กลวิธีทางภาษาในการวิพากษ์ในรายการ “มาสเตอร์เชฟ จูเนียร์ ไทยแลนด์ ซีซั่น 2”. วารสารดอกแก้วปริทัศน์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. 1, 1-14.
- พลอยพรรณ มาคะผล. (2558). ละครเริ่มกับการถ่ายโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ไทย [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2015/TU_2015_5607030300_3069_2779.pdf
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2553). กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทยในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน. วรณวิทัศน์. 10, 54-93.
- Brown P., & Levinson S. (1978). **Universal in Language Usage: Politeness Phenomena**. Cambridge University Press.
- Brown P., & Levinson S. (1987). **Politeness: Some universal in Language usage**. Cambridge University Press.
- Chen R. (2001). Self-Politeness. *Journal of Pragmatics* 33, 87-106.
- Grice H. P. (1975). Logic and conversation. *The Logic of Grammar*, 64-75.